

Invers matrix

En $n \times n$ matrix A siges at være **invertibel** (inverterbar) hvis der findes en $n \times n$ matrix B så

$$AB = BA = I_n.$$

B siges da at være den **inverse** til A , skrives: $B = A^{-1}$.

Hvis A er en invertibel $n \times n$ matrix og $\mathbf{b} \in \mathbb{R}^n$ så har ligningssystemet $A\mathbf{x} = \mathbf{b}$ en entydig løsning:

$$A\mathbf{x} = \mathbf{b} \quad \Leftrightarrow \quad \mathbf{x} = A^{-1}\mathbf{b}.$$

Regneregler for invers matrix.

Lad A og B være invertible $n \times n$ matricer. Så er

- A^{-1} invertibel og $(A^{-1})^{-1} = A$,
- AB invertibel og $(AB)^{-1} = B^{-1}A^{-1}$,
- A^T invertibel og $(A^T)^{-1} = (A^{-1})^T$.

Elementære matricer

Lad A være en matrix med m rækker

Hvis E fremkommer fra I_m ved anvendelse af en elementær rækkeoperation

så fremkommer EA fra A ved anvendelse af den samme elementære rækkeoperation.

E siges da at være en **elementær matrix**.

Enhver elementær matrix er invertibel.

- Hvis E fremkommer fra I_n ved rækkeombytning så er $E^{-1} = E$.
- Hvis E fremkommer fra I_n ved at skalere række i med en faktor $c \neq 0$ så fremkommer E^{-1} fra I_n ved at skalere række i med en faktor $\frac{1}{c}$.
- Hvis E fremkommer fra I_n ved at addere c gange række i til række j så fremkommer E^{-1} fra I_n ved at addere $-c$ gange række i til række j .

Enhver matrix A kan omskrives til en matrix $R = \text{rref}(A)$ på reduceret trappeform ved hjælp af elementære rækkeoperationer, der svarer til multiplikation med elementære matricer, hhv. $E_1, E_2, \dots, E_k$

Så er

$$E_k \dots E_2 E_1 A = R.$$

Der findes altså en invertibel matrix P ($P = E_k \dots E_2 E_1$) så

$$PA = R$$

$$P^{-1} = E_1^{-1} E_2^{-1} \dots E_k^{-1}.$$

(Theorem 2.6)

Lad A være en $n \times n$ matrix. Så er følgende udsagn ækvivalente

- A er invertibel.
- A har pivot i alle søjler.
- A har rang n .
- $\text{rref}(A) = I_n$.

(Theorem 2.6)

Hvis A og B er $n \times n$ matricer, der opfylder

$$AB = I_n$$

så er

$$BA = I_n$$

og dermed er A og B invertible, $A^{-1} = B$, $B^{-1} = A$.

Algoritme til beregning af invers:

Lad A være en $n \times n$ matrix. Betragt følgende $n \times 2n$ matrix

$$[A \ I_n].$$

Omskriv denne matrix til reduceret trappeform på følgende form

$$[R \ B].$$

- Hvis $R = I_n$ så er A invertibel og $A^{-1} = B$.
- Hvis $R \neq I_n$ så er A ikke invertibel.
(Allerede når man ser at der ikke kan være pivot i de første n søjler, kan man konkludere at A ikke er invertibel.)

Ligningssystemer og invers matrix:

Hvis A er en invertibel $n \times n$ matrix så kan løsningen til et ligningssystem $A\mathbf{x} = \mathbf{b}$ findes som

$$\mathbf{c} = A^{-1}\mathbf{b},$$

men hvis den inverse ikke er kendt er det nemmere finde løsningen med den sædvanlige metode:

$$[A \ \mathbf{b}] \rightarrow \dots \rightarrow [I_n \ \mathbf{c}].$$

Hvis $B = [\mathbf{b}_1 \dots \mathbf{b}_p]$ er en $n \times p$ matrix så kan ligningssystemerne

$$A\mathbf{x}_1 = \mathbf{b}_1, \dots, A\mathbf{x}_p = \mathbf{b}_p$$

skrives som $AX = B$ hvor $X = [\mathbf{x}_1 \dots \mathbf{x}_p]$ er en $n \times p$ matrix.

Løsningen $X = A^{-1}B$ kan beregnes på følgende måde

$$[A \ B] \rightarrow \dots \rightarrow [I_n \ A^{-1}B].$$

Inverse lineære transformationer

Lad $T : \mathbb{R}^n \mapsto \mathbb{R}^m$ være en lineær transformation og lad A være dens standardmatrix. A er $m \times n$.

Følgende betingelser er ækvivalente

- T har en **invers funktion**
- $\text{rank } A = n = m$
- A har en invers matrix.

Den inverse funktion af T er da den lineære transformation med standardmatrix A^{-1} .